

3.1 BRAUZER

Brauzer je osnovna komponenta korisničkog interfejsa programske opreme COBISS3. Omogućuje pristup segmentima programske opreme COBISS3, klasama u okviru segmenta i pojedinačnim objektima. Kod klasa i objekata izvodimo opšte metode i metode koje omogućuju izvršavanje poslovnog procesa.

Elementi brauzera su:

- naslovni red,
- red menija,
- red sa alatima,
- centralni deo prozora brauzera,
- statusni red

Centralni deo prozora brauzera podeljen je na šest delova:

- segmenti i klase,
- radni prostor,
- atributi izabrane klase,
- relacije,
- upiti,
- prečice.

Granice prozora i njihovih delova određuju ivice pomoću kojih možemo menjati njihovu veličinu (v. dodatak A.2).

The screenshot shows the COBISS3 web interface. On the left is a navigation menu with categories like 'naslovni red', 'red menija', 'red sa alatima', 'segment', 'objekti', 'klase', 'trake za pomeranje', 'upit', 'prečica do objekta', 'dugme za pristup porukama', and 'statusni red'. The main area is divided into 'Segmenti in razredi', 'Delovno področje', and 'Atributi razreda "Postavba narodila"'. The 'Delovno področje' shows a list of records with details for record 997. The 'Atributi razreda' section shows a table of attributes and their values.

Atributi razreda "Postavba narodila"	Vrednost
ime atributa	
Številka:	04-00017001
Vrsta:	monografska publikacija
Gradivo/naslov:	Collected Papers of Frederick G. Knig...
Avtor:	Knigaur, Frederick G.
Prejeto:	27.02.2006
Datum statusa:	1
Enota mere:	OCLC
Štev. naročenih izvodov:	1
Štev. prejetih izvodov:	1
Dobavitelj:	
Druška identifikac. št.:	
Opisno obd.: OCLC	
Obvesilo obd.: 1844245	
COBISS SHD:	
Opomba:	
Op. v narodilic:	0,00 EUR
Cena na enot:	0,00 EUR
Vrednost brez DDV in pop.:	0,00 EUR
Številna ponudba:	0,00 EUR
Znesek ponudbe:	0,00 EUR
Druška storilja:	0,00 EUR
Darčka storilja:	0,00 EUR
Znesek DDV:	0,00 EUR
Znesek na enot:	0,00 EUR
Arans:	0,00 EUR
Cena na enoto v uvlj valuti:	40,00 USD
Arans v uvlj valuti:	0,00 USD
Opomba o cen:	7
Rok za reklam:	0
Op. v reklamacij:	0
Štev. reklamiran izv:	0
Datum zadnje reklam.:	0
Štev. reklamacij:	0
Štev. praktičnih izvodov:	0
Štev. v rektori:	0
Štev. v rektori:	0
Prioriteta:	
Lokacije:	K
Sklad:	PSN
Vneshel:	system
Vneseno:	2004 00:00:00
Spremenil:	
Spremenjeno:	
Znakovnik:	
ISBN:	OCLC Online Computer Library Center 1-55953-350-0

Labels pointing to the interface:

- naslovni red
- red menija
- red sa alatima
- segment
- objekti
- klase
- trake za pomeranje
- upit
- prečica do objekta
- dugme za pristup porukama
- statusni red
- atributi
- klase
- vrednosti
- atributa
- izabranog objekta
- ivice
- spisak
- povezanih i
- sadržanih
- objekata

Slika 3.1-1: Brauzer

3.1.1 Naslovni red

To je red kod gornje ivice prozora. U njemu je nacrtana ikona programske opreme COBISS3 i ispisan njen naziv. U zagradi su ispisani baza podataka i korisničko ime s kojim smo se prijavili prilikom aktiviranja programske opreme COBISS3.

Kod biblioteka, kod kojih je pozajmica organizovana po odeljenjima, posle naziva baze podataka ispisuje se i naziv odeljenja u kojem je trenutno prijavljen korisnik sistema koji ima privilegije za rad u segmentu COBISS3/Pozajmica. Ako korisnik sistema nema privilegije za rad u segmentu COBISS3/Pozajmica, naziv odeljenja se ne ispisuje.

3.1.2 Red menija

To je red ispod naslovnog reda. U njemu je sedam menija, a svaki od njih sadrži više metoda pomoću kojih izvodimo određene funkcije. Grupe metoda međusobno su odvojene crtom.

Sadržaj reda menija se ne menja.

U prvom delu menija **Sistem** na raspolaganju su opšte metode (npr. uređivanje lokalnih šifrnika, uređivanje redova za ispis, uređivanje zadataka), a ostale metode su udružene u sledeća tri sklopa: **Podešavanja** (metode za uređivanje parametara), **Poruke** (metode za pregled poruka) i **Server** (metode za događaje na serveru). Na kraju je metoda za odjavljivanje iz programske opreme.

U meniju **Klasa** metode su podeljene u dve grupe. U prvoj grupi su metode koje možemo birati za svaku klasu (npr. metoda za pretraživanje objekta). U drugoj grupi su metode koje omogućuju izvođenje poslovnih procesa. S obzirom na izabranu klasu, te se metode u meniju dinamički menjaju.

U meniju **Ispisi** nalaze se metode koje omogućuju prelazak u segment COBISS3/Ispisi, pripremu bibliografija i spiskova predmetnih oznaka, te pristup alatima za eksport podataka.

U meniju **Objekt** metode su takođe podeljene u dve grupe. U prvoj grupi su metode koje možemo izabrati za svaki objekt, a u drugoj grupi su metode koje omogućuju izvođenje poslovnih procesa i u meniju se dinamički menjaju s obzirom na izabranu klasu.

Meni **Radni prostor** uključuje metode za uklanjanje objekata s radnog prostora i osvežavanje spiska objekata na radnom prostoru.

Meni **Upiti** uključuje metodu za pretraživanje objekata po unapred pripremljenim i pohranjenim kriterijumima za pretraživanje, koji čine upit, te metode za preimenovanje i brisanje upita.

Meni **Prečice** uključuje metode za korišćenje, preimenovanje i brisanje prečice do objekta te pregledanje objekta.

Meni **Pomoć** omogućuje pristup sadržaju priručnika i vizitkarti programske opreme COBISS3.

3.1.2.1 Karakteristike menija

Nazivi metoda, koje trenutno ne možemo izvesti, obojeni su sivom bojom.

Strelica (▶) na desnoj strani naziva metode označava da tom metodom otvaramo podmeni. Podmeni otvaramo tako što se kursorom postavimo na naziv metode.

Ako je posle naziva metode zapisana i tipka, ili kombinacija tipki, tu metodu možemo izvesti i tako što na tastaturi pritisnemo odgovarajuće tipke. Spisak tipki i njihovih kombinacija, koje nazivamo i prečice (vruće tipke), nalazi se u dodatku B (v. *Tabela B-1*).

Upozorenje:

Prečice (vruće tipke) ne smemo izjednačavati s prečicama do objekata (v. pogl. 3.1.9)!

3.1.2.2 Izbor metoda u menijima

U programskoj opremi COBISS3 metode izvodimo tako što odgovarajuću metodu izaberemo u jednom od padajućih menija u redu menija.

Postupak

1. Otvorimo meni. To činimo tako što kliknemo njegov naziv u redu menija.

Ako je jedan od menija već otvoren, možemo otvoriti i drugi, i to na dva načina:

- kursorom miša samo se postavimo na njegov naziv u redu menija,
- izaberemo ga tipkama za pomeranje <levo>, <desno>.

Savet:

Red menija možemo aktivirati i pritiskom na tipke <Alt> + <M>. Po pritisku se u redu menija otvara prvi meni. Tipkama za pomeranje <levo>, <desno> otvaramo druge menije.

2. Izaberemo metodu. To možemo učiniti na dva načina:

- kursorom miša pokažemo na metodu i kliknemo,
- izaberemo je tipkama za pomeranje <gore>, <dole> i potvrdimo tipkom <Enter>.

Primer:

Tekst "Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**" označava da:

1. Otvaramo meni **Klasa**.
2. Biramo metodu **Novi objekt**.

S obzirom na položaj i izbor, u brauzeru su aktivne samo one metode koje možemo da biramo i da ih izvodimo. Ostale metode obojene su u sivo.

Većinu metoda možemo izvesti tek pošto smo izabrali klasu, objekt, upit ili prečicu. Pojedinačni *element biramo* tako što se kursorom miša postavimo na ikonu ili njegov naziv i kliknemo. Pri tom se element oboji. Možemo da izaberemo pojedinu klasu, objekt, prečicu, upit ili više objekata istovremeno. Prilikom istovremenog izbora više objekata aktivne su samo one metode koje su zajedničke svim izabranim objektima.

Mogućnosti ...

Neke od metoda možemo izvesti i pritiskom na tipku ili kombinaciju tipki bez aktiviranja reda menija i izbora metode iz menija. Kod tih metoda, u meniju je zapisana i kombinacija tipki koja aktivira izvođenje metode (v. *Tabela B-1*).

3.1.2.3 Priručni meniji

Metode za klasu, objekt, upit i prečicu možemo izvesti i preko priručnih menija. Priručni meni isti je kao padajući meni u redu menija.

Priručni meni otvaramo tako što izaberemo pojedinačni element (npr. objekt, klasa ...) i pritisnemo desno dugme miša. Metodu iz menija možemo izabrati na dva načina:

- kursorom miša pokažemo na metodu i kliknemo,
- metodu izaberemo tipkama za pomeranje <gore>, <dole> i potvrdimo tipkom <Enter>.

3.1.2.4 Pomoć u radu

Opise postupaka naći ćemo u elektronskim verzijama priručnika koji su pohranjeni na portalu **Obrazovanje**. Njima pristupamo tako što u meniju **Pomoć** izaberemo **E-priručnici COBISS** nakon čega se u posebnom prozoru otvara strana portala na kojoj možemo da izaberemo željeni priručnik i da pregledamo njegov sadržaj. Pristup portalu zatvaramo klikom na dugme **Odjavljivanje**.

Pomoć u radu su i *ekranski saveti*. To su podaci (naziv metode, atributa ili objašnjenje) o pojedinim elementima na ekranu koji se prikazuju ako kursor miša izvesno vreme zadržimo na:

- metodi u meniju iz reda menija brauzera,
- ikoni u redu sa alatima brauzera, ikoni u editoru ili ikoni u prikazivaču,
- nazivu atributa, relacije ili sadržanog objekta u editoru,
- dugmetu u editoru, pretraživaču ili prikazivaču.

3.1.3 Red sa alatima

Ikone u redu sa alatima omogućuju brz pristup najčešće korišćenim metodama. Ikone su podeljene u dve grupe. U prvoj grupi nalaze se ikone za brzi pristup opštim metodama koje možemo da izaberemo za svaku klasu ili objekt, a u drugoj grupi ikone za brzi pristup izabranim klasnim metodama.

3.1.3.1 Ikone za pristup opštim metodama

Ikone ove grupe programski su određene. Po pravilu, njihov sadržaj se ne menja.

S obzirom na položaj u brauzeru, aktivne su samo one programski određene ikone koje možemo da izaberemo i da ih izvodimo. Ostale su obojene sivo.

U redu sa alatima nalaze se sledeće programski određene ikone:

- ikona za kreiranje objekta koja je jednaka metodi **Klasa / Novi objekt**,
- ikona za pretraživanje objekata izabrane klase koja je jednaka metodi **Klasa / Pretraži**,
- ikona za pretraživanje objekta izabrane klase po ključu koja je jednaka metodi **Klasa / Pretraži po ključu**,
- ikona za otvaranje editora izabranog objekta, za unošenje ili menjanje karakteristike objekta koja je jednaka metodi **Objekt / Uredi**,
- ikona za otvaranje prikazivača izabranog objekta koja je jednaka metodi **Objekt / Pokaži**,
- ikona za štampanje izabranih objekata koja je jednaka metodi **Objekt / Odštampaj**,
- ikona za slanje izabranih objekata koja je jednaka metodi **Objekt / Pošalji**.

Prve tri ikone postaju aktivne kada izaberemo jednu od klasa u delu prozora sa segmentima i klasama, a druge ikone postaju aktivne tek kada izaberemo objekt na radnom prostoru.

Upozorenje:

*Ako je uključen segment COBISS3/Katalogizacija, u redu sa alatima nalazi se i ikona za otvaranje interfejsa za katalogizaciju. Ikona se pojavljuje ako u delu prozora sa segmentima i klasama izaberemo klasu **Bibliografski zapis**, **Normativni zapis (CONOR)** ili **CORES**.*

3.1.3.2 Ikone za pristup izabranim klasnim metodama

Dugmad za ikone iz ove grupe možemo sami da dodamo, a ona su povezana s korisničkim imenom. Ta dugmad omogućuje pristup izabranim klasnim metodama.

Dodajemo ih izborom metode **Podešavanje reda sa alatima** koja se otvara klikom na desno dugme miša u redu sa alatima brauzera. U prozoru **Podešavanje reda sa alatima** izaberemo metode za koje u redu sa alatima želimo dugme za brzi pristup i odredimo kratki naziv dugmeta.

Upozorenje:

Naziv ikone ograničen unosom do najviše 4 znaka.

Nakon klika na dugme **Pohrani**, ikona će biti dodata u red sa alatima iza programski određenih ikona. Na dugmetu, koje se dodaje u red sa alatima, prikazani su grafička oznaka klase metode i kratki naziv dugmeta.

3.1.4 Segmenti i klase

Deo prozora brauzera u kojem je prikazana celokupna struktura programske opreme COBISS3, V4.0. Uključeni su sledeći segmenti:

- Katalogizacija,
- Nabavka,
- Serijske publikacije,
- Elektronski izvori
- Fond,
- Pozajmica,
- Međubibliotečka pozajmica,
- Upravljanje aplikacijama.

Svaki segment sadrži klase, te je stoga ispred naziva segmenta oznaka za direktorijum (☐), a ispred nje i grafički znak koji prikazuje da li je direktorijum otvoren ili je zatvoren (v. pogl. 3.1.4.2). U otvorenom direktorijumu je prikazana struktura segmenta koji uključuje sve klase kod kojih možemo izvoditi metode.

Ispred naziva, svaka klasa ima ikonu sa svojom oznakom. Boja ikone označava segment u koji spada klasa, a slovna oznaka označava naziv klase.

3.1.4.1 Izbor klase

U prozoru sa segmentima i klasama, klasu biramo tako što kliknemo ikonu ili naziv klase. Klasa se oboji (označi), a u delu prozora sa upitima prikazuju se upiti za tu klasu.

Primer:

Tekst "Izaberemo klasu **Partner**" označava da u delu prozora sa segmentima i klasama kliknemo naziv ili ikonu ispred naziva **Partner**.

Savet:

Deo prozora sa segmentima i klasama možemo aktivirati i pritiskom na tipke <Alt> + <C>. Klasu biramo tipkama za pomeranje <gore>, <dole>. Prilikom izbora klase, u delu prozora sa upitima prikazuju se unapred pripremljeni i pohranjeni upiti za izabranu klasu.

Pošto smo klasu izabrali, možemo da:

- kreiramo novi objekt,
- potražimo objekte te klase,
- pošaljemo na destinacije objekte iz reda za ispis,
- dodamo u red za ispis objekte koje smo potražili i izabrali,
- pošaljemo na destinacije objekte koje smo potražili i izabrali,
- definišemo prikaze rezultata pretraživanja,
- izvedemo izabranu metodu klase koja omogućuje izvođenje poslovnog procesa.

3.1.4.2 Otvaranje i zatvaranje direktorijuma

Ispred direktorijuma nalazi se grafički znak koji pokazuje da li je direktorijum otvoren (🔑) ili je zatvoren (🔒). Ako želimo da otvorimo direktorijum i prikazemo njegovu strukturu, kliknemo grafički znak 🔑. Ako direktorijum želimo da zatvorimo i sakrijemo njegovu strukturu, kliknemo grafički znak 🔒.

Primer:

Tekst "Otvaramo segment COBISS3/Međubibliotečka pozajmica" označava da kliknemo grafički znak 🔑 uz segment za međubibliotečku pozajmicu. Grafički znak se menja i prikazuje se sadržaj direktorijuma, tj. klase segmenta.

Mogućnosti ...

Direktorijum možemo otvoriti ili zatvoriti i tako što kliknemo oznaku (🔑) ili naziv direktorijuma.

3.1.5 Radni prostor

Radni prostor je onaj deo prozora brauzera u koji se upisuju objekti koje kreiramo ili biramo za dalju obradu. Kod svakog objekta na radnom prostoru prikazuju se:

- ikona objekta koja je jednaka ikoni klase i
- podaci koji identifikuju objekt.

Na radnom prostoru stanje objekta može biti vizuelno predstavljeno sa četiri boje:

- crna boja je podrazumevana boja objekta,
- crvena boja označava upozorenje, npr. reklamacija primljene građe, novi zahtev za MP ili obaveštenje,
- siva boja označava otkazivanje, npr. otkazivanje narudžbine,
- zelena boja označava da je objekt u konačnom, zaključenom stanju,
- plava boja ima različito značenje u pojedinim segmentima.

3.1.5.1 Upisivanje objekata

Nakon aktiviranja programske opreme COBISS3, radni prostor je prazan. Tokom rada, na radni prostor se upisuju objekti koje smo:

- kreirali,
- izabrali iz spiska pronađenih objekata nakon izvršenog pretraživanja,
- izabrali među relacijama,
- izabrali među prečicama do objekata.

Svaki novi, ili izabrani objekt, dodaje se na radni prostor na kraju spiska već upisanih objekata i potom dobije određenu boju. Ako se objekt već nalazi na radnom prostoru, ne upisuje se još jednom, već samo dobije određenu boju.

Sadržani objekti, koje biramo među relacijama, dodaju se na radni prostor osnovnom objektu. Ako objekt možda sadrži više objekata druge klase, ispod osnovnog objekta uvek se prikazuje direktorijum (☐) s nazivom sadržanih objekata, čak i kada izaberemo samo jedan sadržani objekt. Ispred direktorijuma je grafički znak pomoću kojeg možemo da prikazemo (☐) ili da sakrijemo (Ⓢ) sadržaj direktorijuma (v. pogl. 3.1.4.2).

3.1.5.2 Izbor objekata

Na radnom prostoru biramo objekte za dalju obradu. Pojedinačni objekt biramo tako što kliknemo ikonu ili podatke koji identifikuju objekt. Izabrani objekt se oboji. U delu prozora sa atributima klase ispisuju se atributi i vrednosti atributa izabranog objekta, a u delu prozora s relacijama objekti koji su povezani sa izabranim objektom.

Primer:

Tekst "Potražimo i izaberemo objekt" označava da objekt upisujemo na radni prostor (izborom iz spiska pronađenih objekata nakon izvršenog pretraživanja, izborom među relacijama ili među prečicama, ili pretraživanjem po ključu objekta) i da je on na radnom prostoru obojen.

Savet:

Radni prostor možemo aktivirati i pritiskom na tipke <Alt> + <W>. Objekt biramo tipkama za pomeranje <gore>, <dole>. Prilikom izbora objekta, u delu prozora sa atributima klase prikazuju se vrednosti atributa izabranog objekta, a u delu prozora s relacijama prikazuju se objekti koji su povezani sa izabranim objektom ili su u njemu sadržani.

Za izabrani objekt možemo da:

- otvorimo editor i unesemo ili promenimo njegove karakteristike,
- pregledamo njegove karakteristike i karakteristike objekata koji su s njim povezani ili su u njemu sadržani,
- odštampano ispis na podrazumevanoj destinaciji (štampanje),
- pošaljemo ispis na podrazumevanu destinaciju (štampanje ili elektronska pošta).

- adresa),
- izvedemo izabranu metodu koja omogućuje izvođenje poslovnog procesa,
- izaberemo objekte koji su s njim povezani ili su u njemu sadržani.

Izabrani objekt možemo takođe:

- dodati u prečice,
- ukloniti s radnog prostora i
- dodati u red za ispis.

3.1.5.3 Uklanjanje svih objekata

S radnog prostora možemo ukloniti sve objekte istovremeno.

Postupak

1. Biramo metodu Radni prostor / Ukloni sve objekte.

Savet:

Sve objekte najbrže možemo da uklonimo sa radne površine pritiskom na tipku <F7>.

3.1.5.4 Uklanjanje izabranih objekata

S radnog prostora možemo ukloniti jedan ili više objekata istovremeno (v. dodatak A.4).

Uslov

Objekt, koji želimo da uklonimo, mora biti izabran.

Postupak

1. Biramo metodu **Radni prostor / Ukloni izabrani objekt**.

3.1.5.5 Osvežavanje spiska objekata

Osvežavaju se samo podaci objekata na kojima izvodimo postupke. Podaci, koji određuju ostale objekte na radnoj površini, tokom izvođenja postupaka ne osvežavaju se sami. Podaci se takođe ne mogu automatski osvežiti, kada s objektima istovremeno radi više korisnika. Zato je povremeno potrebno da se spisak objekata, koji je upisan na radni prostor, uskladi s trenutnim stanjem tih objekata u bazi podataka.

Postupak

1. Biramo metodu **Radni prostor / Osveži**.

Savet:

Spisak objekata na radnom prostoru najbrže osvežavamo pritiskom na tipku <F5>.

3.1.6 Atributi klase

Deo prozora brauzera u kojem se, nakon izbora objekta, na radnom prostoru ispisuju nazivi većine atributa izabranog objekta i njihove vrednosti.

U tom delu prozora vrednosti atributa se ne mogu menjati.

Iz ovog dela prozora kombinacijom tipki <Ctrl> + <C> u spremište možemo da kopiramo samo označeni tekst.

3.1.7 Relacije

Relacije su onaj deo prozora brauzera gde se prikazuju objekti koji su povezani sa izabranim objektom ili su u njemu sadržani.

Kod svakog povezanog objekta prikazani su:

- ikona objekta koja je jednaka ikoni klase i
- podaci koji identifikuju objekt.

Kada je sa izabranim objektom možda povezano više objekata iste klase, ili su objekti u njemu sadržani, prikazuju se:

- grafička oznaka direktorijuma () i
- naziv relacije i broj povezanih objekata.

3.1.7.1 Izbor objekata

Iz prozora s relacijama, objekte koje želimo da izaberemo za dalju obradu možemo preneti na radni prostor. To činimo tako što dva puta kliknemo ikonu ili naziv relacije ili se mišem postavimo na link i povučemo ga na radni prostor.

Ako je ispred naziva relacije prikazana grafička oznaka direktorijuma (), nakon dvostrukog klika na nju otvara se prozor sa spiskom objekata. U spisku biramo objekt ili više objekata istovremeno i prenosimo ih na radni prostor tako što kliknemo dugme **Izaberi**.

Savet:

Iz spiska objekata pojedinačni objekt najbrže biramo i prenosimo ga na radni prostor tako što dva puta kliknemo na njega.

Sadržani objekti, koje izaberemo među relacijama, na radnom prostoru se dodaju osnovnom objektu. Ako objekt možda sadrži više objekata druge klase, ispod osnovnog objekta uvek se prikazuje direktorijum () s nazivom sadržanih objekata, čak i ako izaberemo samo jedan sadržani objekt. Ispred direktorijuma je grafički znak, kojim možemo da prikažemo () ili da sakrijemo () sadržaj direktorijuma (v. pogl. 3.1.4.2).

Savet:

Deo prozora s relacijama možemo da aktiviramo i pritiskom na tipke <Alt> + <R>. Objekt biramo tipkama za pomeranje <gore>, <dole>.

3.1.8 Upiti

Upiti su deo prozora brauzera gde se prikazuju unapred pripremljeni i pohranjeni kriterijumi za pretraživanje – *upiti*. Nakon izbora klase, u tom delu prozora ispisuju se svi upiti koje smo pohranili prilikom pretraživanja u pretraživaču (v. i pogl. 4.3.1.3 i pogl. 4.3.3).

Kod svakog upita prikazuju se:

- grafička oznaka upita (📄) i
- naziv koji smo odredili za upit.

Upozorenje:

Upiti su vezani za korisničko ime.

3.1.8.1 Korišćenje upita

Postupak je opisan u pogl. 4.3.3.

3.1.8.2 Preimenovanje upita

Postupak

1. U delu prozora sa upitima, upit izaberemo tako što kliknemo ikonu ili naziv upita.
2. Izaberemo metodu **Upiti / Preimenuj**.
Otvora se prozor **Upit**.
3. Brišemo postojeći i unosimo novi naziv.
4. Kliknemo dugme **U redu**.

3.1.8.3 Brisanje upita

Postupak

1. U delu prozora sa upitima, upit izaberemo tako što kliknemo ikonu ili naziv upita.
2. Izaberemo metodu **Upiti / Izbriši**.
Otvora se prozor **Potvrđi** s pitanjem "Da li stvarno želite da izbrišete?".
3. Kliknemo dugme **Da**.

3.1.9 Prečice

Prečice su deo prozora brauzera u kojem se prikazuje spisak prečica do objekata koje u brauzeru možemo da izaberemo bez prethodnog pretraživanja. Kod svake prečice prikazuju se:

- ikona objekta i
- naziv koji smo odredili za prečicu.

Upozorenje:

Prečice su vezane za korisničko ime.

3.1.9.1 Dodavanje objekta u prečice

Postupak

1. Na radnom prostoru izaberemo objekt.
2. Biramo metodu **Objekt / Dodaj u prečice**.
Otvora se prozor **Prečica**.
3. Određujemo naziv prečice.
4. Kliknemo dugme **U redu**.

Nova prečica do objekta dodaje se na kraju spiska prečica.

Možnosti ...

Sa radne površine, objekt možemo da dodamo u prečice i tako što se na njega postavimo mišem i povučemo ga u deo brauzera s prečicama.

Ako na radnoj površini izaberemo više objekata, u prečice istovremeno možemo da dodamo više objekata.

Savet:

Ako u prečice želimo da dodamo više objekata istovremeno, izaberemo objekte koje želimo da dodamo, a zatim ih kombinacijom tipke <Ctrl> i desnim dugmetom miša povučemo u deo brauzera s prečicama.

3.1.9.2 Korišćenje prečice

Iz dela prozora s prečicama, objekt možemo preneti na radni prostor.

Postupak

1. U delu prozora s prečicama, prečicu do objekta izaberemo tako što kliknemo na nju.
2. Izaberemo metodu **Prečice / Dodaj objekt u radni prostor**.

Mogućnosti ...

Objekt možemo preneti na radni prostor i tako što dva puta kliknemo prečicu

ili se postavimo na njega mišem i povučemo ga na radnu površinu.

Ako u delu brauzera s prečicama izaberemo više objekata, na radni prostor istovremeno možemo da dodamo više objekata.

Savet:

Ako na radi prostor želimo da dodamo više objekata, izaberemo prečice koje želimo da dodamo, a zatim ih kombinacijom tipke <Ctrl> i desnim dugmetom miša povučemo na radni prostor.

3.1.9.3 Preimenovanje prečice

Postupak

1. U delu prozora s prečicama, prečicu do objekta izaberemo tako što kliknemo na nju.
2. Izaberemo metodu **Prečice / Preimenuj**.
Otvora se prozor **Prečica**.
3. Brišemo postojeći i unosimo novi naziv prečice.
4. Kliknemo dugme **U redu**.

3.1.9.4 Brisanje prečice

Postupak

1. U delu prozora s prečicama, prečicu do objekta izaberemo tako što kliknemo na nju. Možemo izabrati i više prečica istovremeno (v. dodatak A.4).
2. Izaberemo metodu **Prečice / Izbriši**.
Otvora se prozor **Potvrdi** s pitanjem "Da li stvarno želite da izbrišete?".
3. Kliknemo dugme **Da**.

3.1.9.5 Pregledanje karakteristika objekata u prečicama

Postupak

1. U delu prozora s prečicama, prečicu do objekta izaberemo tako što kliknemo na nju. Možemo izabrati i više prečica istovremeno (v. dodatak A.4).
2. Izaberemo metodu **Prečice / Pokaži**.
Otvora se prikazivač za objekt na koji upućuje izabrana prečica. Ako smo izabrali više prečica, nakon izbora metode otvara se prikazivač za objekt, na koji upućuje prva izabrana prečica. Na sledeći objekt u prikazivaču pomeramo se ikonom .

3.1.10 Statusni red

Red ispod centralnog dela prozora brauzera u kojem se nalazi dugme **Poruke** za otvaranje prozora s porukama iz programske opreme COBISS3.